

Джерело: [Буквоїд](#)

Жанр: авантюрний роман

Пропонується рідкісний для українського книжкового ринку випадок – роман уродженої киянки спершу виходить в Британії англійською, а вже потім, за три роки, маємо український переклад. Тобто, у випадку з книжкою українки [Анни Шевченко](#) «Спадок», тема якої – одна з найбільших загадок української історії, маємо посередника у особі перекладача. Українка переклала українку українською мовою – погодьтеся, вже одне це повинно привернути читацьку увагу. Котрий якщо не прямо, то опосередковано доводить: українські автори, навіть якщо вони пишуть оригінальний твір англійською, але використовують питоמו український матеріал, можуть читатися – й читаються! – в Європі. Бо роман, оригінальна назва якого «Bequest», уже вийшов кількома мовами світу.

Проте далі починаються невеличкі проблеми. Йдеться про жанрове визначення. Автор має право назвати своє творіння, як завгодно, проте «Спадок» - роман хороший, читабельний, багато в чому пізнавальний, має лінійний сюжет та населений цікавими персонажами. Він навіть значною мірою історичний: час від часу флеш-беки переносять нас в різні століття, і, між іншим, саме ці розділи видаються мені найцікавішими. Але «Спадок» - в жодному разі не трилер.

Жанрове визначення походить від англійського ж слова «thrill», що означає тривогу, хвилювання, переживання. Якщо говорити коротко й конкретно, то герой/героїня/герої повноцінного, так би мовити, автентичного трилеру або повинні розкрити якусь таємницю, долаючи при цьому численні перешкоди й ризикуючи життям, або – опинитися

під дамоклевим мечем небезпеки та весь час намагатися уникнути її, або - полювати на вбивцю (бажано – серійного), при цьому мисливець сам у будь-який момент може стати дичиною. Аби довго не займати вашого часу, обмежуся надзвичайно поверховим поясненням: навіть посередній трилер побудований за схемою «дія – протидія». І напружене очікування розв'язки мусить ставати чим далі, тим більш відповідним до зростання градусу напруги в сюжеті.

Анна Шевченко натомість пропонує легко написаний, місцями навіть захоплюючий, але – все ж таки художній, белетристичний посібник для молодого українського сценариста, котрий у рамках чергового телепроекту на загальну тему «Таємнича Україна» мусить підготувати розгорнутий синопсис, а по ньому – повноцінний сценарій докумдрами про долю скарбів Полуботка.

За сюжетом, основна дія якого відбувається 2001 року, українець Андрій, один із нащадків знаменитого гетьмана, має намір отримати в британському банку, котрий трансформувався з давнього «Банку Ост-Індійської компанії», гетьманський скарб. За відомою легендою, передчуваючи скорий арешт, Полуботок відправив свою скарбницю до Лондона, в згаданий банк. Заповівши повернути ці гроші незалежній Україні чи своїм нащадкам. І 1720 року син гетьмана, Яків Полуботок, за батьковим розпорядженням поклав на рахунок лондонського «Банку Ост-Індійської компанії» барильце золота. Історія набула розголосу, і це золото спробували повернути кілька царів, починаючи від Петра I. Від середини XIX сторіччя претензії на скарб гетьмана стали заявляти його нащадки, яких набралось 350 осіб. В 1908 році вони відправили до лондонського банку 25 представників з вимогами повернути відсотки, які набігли за 200 років розмірі 213 млн. карбованців. Тепер, за версією Анни Шевченко, на початку XXI століття цей скарб вирішив повернути для своєї країни такий собі Андрій, і просить посприяти в цьому Кейт, теж українка за походженням, яка давно живе й працює в Англії.

Для Кейт (новий знайомий називає її Катериною) дослідження всієї документації, пов'язаної зі скарбами гетьмана, перетворюється в короткий час на складання паззлу з історії України. І золото Полуботка тут – лише привід розказати про її драматичні сторінки: російський імперський протекторат, більшовицькі репресії, закриття дисидентів у психушках тощо.

Втім, за дбайливо впорядкованим та струнко викладеним реальним або реконструйованим історичним матеріалом у якійсь момент, точніше – практично відразу, губиться те, що робить трилер трилером: напруга, протистояння, полювання. Кейт як головна героїня жодного разу не опиняється навіть у маленькій небезпеці. Хоча вона

повинна загрожувати їй з боку агента російських спецслужб Тараса. Його завдання – зробити отримання гетьманського спадку неможливим. Бо ці гроші в разі успіху місії Кейт та Андрія так потужно ввіллюються в українську скарбницю й, відповідно, економіку, що Росія зі своїм одвічним фінансовим шантажем незалежної України буде, говорячи молодіжною мовою, «курити бамбук». Проте сам Тарас, який у, наприклад, американському трилері становив би для благородних авантюристів головну небезпеку, з ворога так само перетворюється на дослідника. Йому теж стає цікаво: а що ж там ці двоє так старанно шукають...

Нагадавши собі, що «Спадок» - усе ж таки жанрово ближчий до авантюрного роману, а отже, хтось із його персонажів таки мусить загинути чи бодай отримати травму, промовчу, кого спіткає така доля. Аби не відбити охоту до читання. Натомість наголошу: взята Анною Шевченко за основу легенда про гетьманський скарб цікава сама по собі – в форматі програми для Discovery Channel. Так вона й розказана. Тобто, пригоди героїв замають значно менше місця, ніж дбайливе відстеження шляху золота Полуботка від початку до наших днів. Утім, для повноти картини варто було б, як на мене, згадати та розвинути ще декілька тем, пов'язаних із гетьманським скарбом.

Наприклад, існувало припущення, що права на спадок мав український поет Павло Тичина, який доводився гетьману якимось далеким родичем. Є й така версія: у другій половині 1970-х років радянська влада таки змогла довести існування скарбу, висунула обґрунтовані претензії на Полуботкове золото. Й погодилася – спадок покриє борги, котрі радянський союз мав по ленд-лізу – державній програмі, згідно якої під час війни СРСР отримував від США техніку та продукти харчування. Нарешті, за вісім років до описаних у романі подій, а саме – 1993-го, голова президії Ін`юрколегії України Данило Курдельчук заявив: спадщини гетьмана Полуботка не існує. Що теж варто було б обіграти.

Будучи все ж таки не напруженим трилером, а здебільшого історичною розвідкою, роман Анни Шевченко «Спадок» попри це прямо належить до зразків масової літератури. Поповнивши перелік українських творів на цю тематику. Бо того ж таки 1993 року поет Микола Савчук складає про скарби коломийки, пізніше письменник Юрій Мушкетик пише повість «Гетьманський скарб», а режисер Вадим Кастеллі знімає на студії ім. Довженка пригодницьку комедію «Вперед, за скарбами гетьмана!» І хоч тема ніби закрита, у заключному слові авторка відзначає: пропонує власну версію спроби реалізувати найголовнішу українську мрію – прокинутись багатим у один момент...